

BLAJINII: MIT SAU REALITATE

BLAJINII: MYTH OR REALITY

DOI: [10.56177/AUA.PHILOLOGICA.2.26.2025.art.3](https://doi.org/10.56177/AUA.PHILOLOGICA.2.26.2025.art.3)**Conf. univ. dr. DELIA-ANAMARIA RĂCHIȘAN****Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca****Centrul Universitar Nord din Baia Mare**

Abstract: *Blajinii are mythical representations shrouded under the tutelage of mystery. The boundary between myth and reality is fragile. The real plan blends with the mythical one. It is believed that Blajinii are either demigods, supernatural mythical beings, or spiritually evolved humans. Regardless of the Thracian-Dacian or Slavic substratum, the regional names (abioi, albi, blajini, rocmani, rohmani, rugmani, urici) attest the cognition of these mythical entities by our ancestors on the territory of our country since ancient times. Blajinii have remained present in the collective memory. During the spring equinox (Easter) and the winter solstice (Christmas), the ritual practice proves to be complex. So, on Christmas, walnut shells are thrown into the river, and on Easter, red eggshells. These reach Apa Sâmbetei (Saturday Water), near Ostrovul Alb, a sacred spiritual center populated by Blajini. It is believed that at the beginning of time, Fârtatul (God) created beings such as: ogres, giants, humans, and Blajini. While ogres and giants perished, humans and Blajini survived. In terms of descriptive traits, Blajinii resemble humans - they are gentle, kind, faithful, and short in stature. It is said that Apa Sâmbetei (Saturday Water), or Apa Morților (Water of the Dead) springs from beneath the Tree of Life in Eden, circles the Earth either three, seven, or nine times, and then flows into the Whirlpool of Waters or the Whirlpool of the Earth. So, Apa Sâmbetei (Saturday Water) becomes a point of conjunction between Heaven and Hell. The Saturday Water and the Whirlpool of Waters are not ordinary bodies of water, but also aquatic spirits. It is believed that Blajinii, are direct descendants of Adam and Eve, celebrate the Easter of Blajini or the Easter of the Dead on the Monday following the Sunday of Thomas. Ancient ritual practices have survived to this day in various ethnographic regions of our country – wailing, ritual offerings, picnicking with traditional foods associated with the Easter holidays (for e.g., red or painted eggs, Easter cake, etc.). Ostrovul Alb where Blajinii dwell evokes either the spiritual center of Shambhala or paradisiacal islands whose inhabitants have access to eternal life. In the real world, a fold emerges that projects us into a mythical universe populated by Blajini. The real and the mythical planes interrelate, bringing to light primordial mythical beings that invite us to introspection.*

Keywords: *Blajini, myth, reality, Apa Sâmbetei (Saturday Water).*

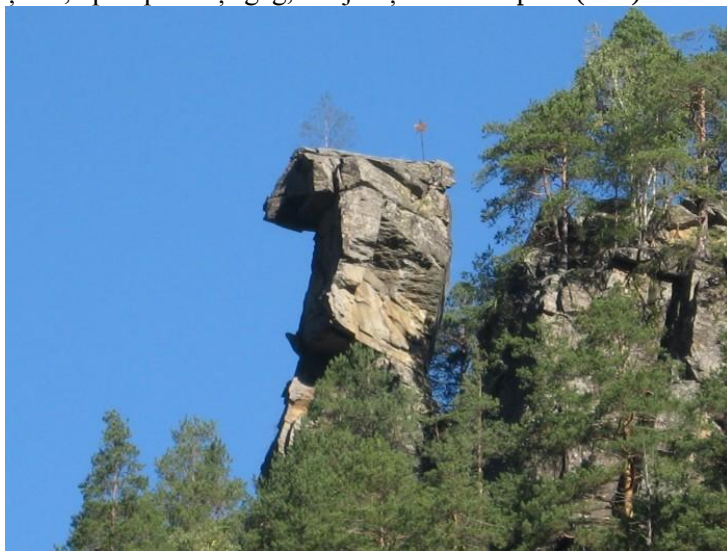
1. Introducere

De-a lungul timpului s-au conturat tot felul de ipoteze conform cărora blajinii sunt fie semizeii, fie reprezentări mitice cu puteri supranaturale, fie oameni evoluți spiritual, fie plâsmuiri ale minții creatoare. Cert este faptul că aceste făpturi mitice au rămas în mentalul colectiv, o dovadă concludentă, în acest sens, fiind denumirile populare (regionale) indentificate în diverse zone etnografice aferente țării noastre.

Lucrarea își propune să evidențieze cât de fragilă este linia de demarcație care se instituie între mit și realitate. Pornim de la premisa că planul real se îngemănează cu cel mitic. Se au în vedere anumite paliere: registrul descriptiv, denumiri populare/regionale, plan mitic, plan real, praxis ritualic. Unghiurile critice (folcloric, etnologic, lingvistic, literar, mitic, religios etc.) dezvăluie complexitatea temei, perspectiva interdisciplinară, o ușă întredeschisă diverselor interpretări.

Spațiul ontologic al satului românesc este impregnat de locuri mitologice, de reprezentări mitice, de practici străvechi (re)actualizate de către autorii avizați ai nemului românesc în operele lor (de exemplu, Lucian Blaga, Mihail Sadoveanu). Realizând o incursiune în timp, privind totul cu ochii minții, cu ochii copilului de altădată, care a copilărit la țară, (re)descoperim un univers mitic cu făpturi mitice: blajini, căpcăuni, uriași/jidovi, Sorbul Apelor. Satul dezvăluie un univers unic și fascinant: „Undeva lângă sat era un sorb; convingerea noastră era că acel noroi fără fund răspunde de-a dreptul în iad, de unde ieșeau și clăbucii. Trebuie să te transpui în sufletul unui copil care stă tăcut în marginea sorbului să-și imagineze acea dimensiune <<fără fund>>, ca să ghicești ce poate reprezenta pentru om o geografie mitologică. Iar în râpa roșie prăpăstioasă din dealul viilor sălășluia aievea un căpcăun. Satul era astfel situat în centrul existenței și se prelungea prin geografia sa de-a dreptul în mitologie și în metafizică”¹.

De asemenea, Masa Jidovului sau Masa Uriașului este un reper natural, un monument al naturii rămas peste veacuri ca un martor fidel care reamintește de miturile autohtone. Stânca, alcătuită din șisturi cristaline, aflată în comuna Jina, pe Valea Sebeșului, aproape de Șugag, străjuiește Transalpina (foto).

Foto: Masa jidovului sau Masa Uriașului, Jina, Transilvania

(Sursa foto: https://www.infopensiuni.ro/cazare-jina/obiective-turistice-jina/masa-jidovului_3957, Accesare site: 24. 06. 2025).

¹ Lucian Blaga, *Elogiul satului românesc. Discursul de recepție în Academia Română*, în *Izvoade*, București, Editura Humanitas, 2011, pp. 16-17.

Se crede că divinitatea ar fi avut mai multe încercări până ar fi creat ființele umane. Se spune că Dumnezeu nu a zămislit doar oamenii, ci și căpcăunii, uriașii/jidovii, blajinii. Fără a absolutiza, ne putem imagina stând la o astfel de masă atemporală, fie doar uriașii, fie cele patru seminții, menționate anterior, conviețuind în bună înțelegere. Căpcăunii și uriașii/jidovii se remarcă prin forța fizică, blajinii dau dovadă de înțelepciune și puritate spirituală, oamenii devin co-creatori și au libertatea de a-și alege calea în viață, de a deveni arhitecții propriului destin. Dacă pornim de la premisa că lumea toată-i o poveste, atunci orice este posibil, deoarece: „ce-a fost odată ca niciodată o fi fost ca și astăzi, și ce este astăzi va fi odată ca niciodată”². Conform unei legende, se zice că însuși Mihai Sadoveanu ar fi înfipt, în vârful acelei mese, o stea de oțel.

Raportându-ne la basme, aceste fapte sunt plâsmuiri ale minții omenești, raportându-ne la Panteonul mitic, la lumea satului românesc, aceste fapte mitice este posibil să fi trăit cândva sau să trăiască într-o altă dimensiune, într-o lume mitică: „Cum oamenii din aceste ținuturi nu mai numesc astăzi pe uriașii din poveste <<jidovi>>, nimeni nu știe de ce acelei alcătuiți de piatră i se spune cum i se spune [...]. Omul, care gândește puțin, e dintotdeauna, răspunse Tata, și-i martorul tuturor timpurilor”³.

Raportându-ne la *Biblie*, nefilimii sau uriașii sunt fapte hibride concepute de fiii Domnului, de îngerii materializați în trup uman, prin împreunarea cu fiicele omului: „În vremea aceea s-au ivit pe pământ uriașii, mai cu seamă de când fiii lui Dumnezeu începuseră a intra la fiicele oamenilor și acestea începuseră a le naște fii: aceștia sunt vestiții viteji din vechime”⁴. Indiferent de unghiul critic abordat (mitic, literar, religios), identificăm elemente cvasiidentice surprinzătoare, așa cum s-a mai precizat, descoperim o ușă întredeschisă care lasă loc analizei, interpretării, introspecției.

Uneori, tăcerea valorează mai mult decât cuvintele, alteori este nevoie doar să credem, să acceptăm ceea ce s-a transmis, de la strămoși, din generație în generație: „- Eu am să-ți spun matală, duduie, o altă poveste adevărată, reîncepu Simioana Ignea. În cele din urmă zile din Săptămâna Patimilor, este în sat la noi un obicei. Când pregătim aluatul pentru pască și cozonaci, alegem gălbenușul și albușul ouălor și strângem deoparte cojile. Trimitem pe o fetiță, dintre cele care ne dau ajutor, să ducă acele coji de ouă și să le dea drumul pe pârâu. Puhoiul de primăvară duce acele găoci ca pe niște luntrișoare. Când s-aprind făcliile Învierii, toate pâraiele care poartă găocile de ouă pe lumea asta curg pe târâmul celălalt într-o apă mai mare. Acea apă le poartă nouă zile printre pustietăți până într-un loc unde hălăduiește un neam părăsit: poporul blajinilor. Când ajung găocile acolo, oamenii din acel ținut înțeleg că, pe lumea asta, s-a sărbătorit Învieria Domnului și

² Barbu Ștefănescu Delavrancea, *Poveste*, [https://ro.wikisource.org/wiki/Poveste_\(Delavrancea\)](https://ro.wikisource.org/wiki/Poveste_(Delavrancea)), Accesare site: 09. 06. 2025.

³ Lucian Blaga, *Hronicul și cântecul vârstelor*, Chișinău, Editura Hyperion, 1993, p. 229.

⁴ *Facerea* cap. 6: 4 în *Biblia sau Sfânta Scriptură*, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1997, p. 16.

o serbează și ei, mai târziu, în luna de după Duminica Tomii. Află, duduie dragă, că și noi cei de la Șipote suntem ca blajinii aceia”⁵.

Dacă pornim de la premisa că există unitate în diversitate, sesizăm faptul că, pe de o parte, această lume mitică i-a acaparat și pe autorii avizați (de exemplu, Lucian Blaga, Mihail Sadoveanu) care și-au tras seva din mituri autohtone, reactualizate cu acribie în operele lor. Pe de altă parte, această lume mitică primordială cu reprezentări mitice, cu locuri mitice, cu repere naturale, cu legende se regăsește în toate regiunile țării noastre – Alba, Bistrița-Năsăud, Bucovina, Buzău, Dobrogea, Maramureș, Moldova, Sibiu etc. Indiferent de zona etnografică, întâlnim un topos mitic, izvoare tămăduitoare, o lume de poveste.

2. Registrul descriptiv

Raportându-ne la blajini, registrul descriptiv anunță prejudecii la nivelul aspectului fizic, însă devine ofertant la nivelul valorilor morale. Din punct de vedere fizic, blajinii sunt scunzi, iar ca înfățișare se aseamănă cu oamenii. Din pricina dimensiunii, blajinii sunt corelați fie cu piticii, fie cu copiii inocenți cu sufletul imaculat. De asemenea, le sunt atribuite o pleiadă de calități: altruști, blânzi, buni, cinstiți, credincioși, înțelepți, loiali, morali, pașnici, puri, solidari. Dând dovadă de probitate morală, fiind atrași de păstrarea armoniei, a ordinii cosmice se conturează, pe de o parte, consubstanțialitatea blajini-natură-divinitate, pe de altă parte, devin arhetipul ideal al sufletului nostru spre care tânjim în mod conștient sau inconștient. Se crede că blajinii se hrănesc cu boabele de grâu care ajung în lumea lor prin intermediul simbolurilor avimorfe. Se spune că doisprezece blajini devin sătui, înfruptându-se dintr-un singur ou. Blajinii sunt asemenea unor sihaștri care se roagă neconținut lui Dumnezeu pentru binele tuturor, necerând pentru ei înșiși nicio răsplătă. Indiferent de trăsăturile fizice sau morale, blajinii sunt făpturi mitice care îndeamnă umanitatea la introspecție.

3. Denumiri populare/regionale

Denumirile populare sau regionale conferite acestor reprezentări mitice atestă existența acestora pe teritoriul țării noastre, încă, din cele mai vechi timpuri – *abioi*, *albi*, *blajini*, *rocmani*, *rahmani*, *rohmani*, *ragmani*, *rugmani*, *urici* etc. Astfel, în funcție de regiunea țării noastre, identificăm unul sau mai mulți termeni. De exemplu, termenul „blajini” predomină în Moldova, termenii „rocmani” sau „rogmani” erau întâlniți atât în Bucovina, cât și în Moldova. Termenul „ragman” era folosit în Maramureș, cuvântul „rugmani” era utilizat în Bistrița-Năsăud, iar termenul „rahmani” a fost semnalat la huțulii din Bucovina⁶. Pe baza acestei pleiade de termeni, sesizăm, fără a absolutiza, câteva ipoteze, câteva substraturi:

a₁ substratul traco-dacic: „*abioii* sunt de origine traco-getică [...] *abioi* înseamnă <<cei care duc o viață pașnică, civilizată, fără forță, fără violență>>”⁷.

⁵ Mihail Sadoveanu, *Paștile Blajinilor* (1935), în *Romane*, București, Editura Cartea Românească, Ediție îngrijită de Constantin Mitru, Colecția Mari Scriitori Români, 1988, pp. 612-613.

⁶ Romulus Vulcănescu, *Mitologie română*, București, Editura Academiei Române, 1985, p. 261.

⁷ *Ibidem*, p. 262.

a₂ substratul slav (sl. *blažěnú* < „blajin”, „evlavios”, „bun la inimă”⁸, „blând, omenos, pașnic”⁹);

a₃ substratul latin (lat. *albus* < „candid”, „nevinovat”, „pur”);

a₄ substratul hindus: „*rohman* e un fel de metateză a termenului *brahman*, adică «om sfânt»”¹⁰.

Ipotezele menționate anterior oferă perspective interesante, determinându-ne să pătrundem în universul mitic și fascinant al acestor fapte primordiale. Astfel, în lumea reală se conturează un pliseu care ne proiectează într-un univers mitic, atemporal. Termenul „uric”, în antiteză cu termenul „uriaș”, face trimitere la statura, la dimensiunea acestor fapte mitice: „prin rădăcina ur- și prin sufixul -ic, mitonimul *ur-ic* se opune celui de *ur-iaș* și, în consecință subliniază contrastul dintre cele două mărimi astfel exprimate”¹¹. Sesizăm faptul că termenii sunt diferiți din punct de vedere etimologic (*abioi*, *albi*, *blajini*, *rohmani*, *urici*) sau cvasiidentici (*rocmani*, *rahmani*, *ragmani*, *rugmani*).

4. Plan mitic, plan real, praxis ritualic

Planul mitic se întrepătrunde cu planul real, iar mitul precreștin se îngemănează cu cel iudeo-creștin. Astfel, se crede că blajinii sunt urmașii primilor oameni: „Ei ar fi descendenți direcți ai lui Adam și ai Evei, ar fi luat parte la facerea lumii”¹². Despre Adam se spune că ar fi fost uriaș sau jidov: „Cei dintâi oameni, pe care i-a făcut Dumnezeu, au fost jidovii. Chiar Adam a fost jidov [...]. Jidovii aceștia erau oameni foarte mari, uriași. Capul unui uriaș era cât un munte, picioarele lor erau groase cât poloboacele și nu călcau decât din munte în munte”¹³. Constatăm faptul că termenul „jidov” face trimitere atât la o faptură mitică primordială, la un simbol suprauman („uriaș”), cât și la un simbol antropomorf, la „jidov” (evreu). Realizând o incursiune în timp, *ab origo*, se crede, așa cum s-a mai menționat, că Demiurgul ar fi creat patru spițe umane: „căpcăunii, uriașii, oamenii propriu-ziși și uricii”¹⁴. În timp ce primele două spițe umane ar fi dispărut (căpcăunii, uriașii sau jidovii), ar fi supraviețuit ultimele două spițe (oamenii și uricii).

Despre blajini se spune că ar locui în Ostrovul Alb, într-un loc tainic aflat fie la suprafața Pământului, fie în interiorul Terrei. Accesul înspre Ostrovul Alb se realizează prin intermediul stihiei apei. Ostrovul Alb (re)amintește fie de centrul eteric, spiritual Shambala¹⁵, fie de insulele edenice aferente mitologiei și literaturii:

⁸ Dumitru I. Hâncu, *Dicționar al limbii române*, Iași, Editura Moldova, Ediția a IV-a, 1995, p. 62.

⁹ *Dicționarul etimologic al limbii române (DEL R)*, vol. 1, A-B, București, Editura Academiei Române, 2012, p. 284.

¹⁰ Romulus Vulcănescu, *op. cit.*, p. 262.

¹¹ *Ibidem*, p. 261.

¹² Ion Ghinoiu, *Dicționar. Mitologie română*, București, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2013, p. 38.

¹³ Marcel Olinescu, *Mitologie românească*, București, Editura Saeculum Vizual, 2004, p. 73.

¹⁴ Romulus Vulcănescu, *Mitologie română*, ed. cit., p. 260.

¹⁵ A se vedea detalii mistice, ezoterice aferente Shambalei la Radu Cinamar, *Geneza uitată*, București, Editura Daksha, 2019, pp. 199-206. A se vedea detalii captivante despre enigmaticele Shambalei la James

„Surya (Homer), Thula hiperboreeană (Thula grecească), Atlantida (Platon), Insula Fericiților (Erwin Rohde), Insula Lui Eutanasiu (Mihai Eminescu, Mircea Eliade), Lewke/Insula Șerpilor (Alexandru Macedonski)”¹⁶. Se presupune că astfel de insule, adevărate porți deschise înspre transcendent, posedă izvoare cu apă vie dătătoare de viață veșnică. Pe astfel de insule ajung doar inițiații. Fiecare insulă are ceva specific. De exemplu, Insula Șerpilor/Lewke deținea o Mănăstire Albă, ridicată în cinstea Soarelui, cu nouă altare, cu nouă preoți, cu păsări albe, „o insulă legendară ce adăpostea pe ea sufletele eroilor”¹⁷.

Ostrovul Alb, populat de blajini, pare a avea acces la apele cosmice, la apele primordiale. În proximitatea Ostrovului Alb se află Apa Sâmbetei sau Apa Morților, o apă care anunță osmoza dintre lumile cosmice, dintre lumea văzută și lumea nevăzută. Se crede că Apa Sâmbetei sau Apa Morților țâșnește de sub Arborele Vieții din Eden, că înconjoară Pământul de mai multe ori (trei sau nouă ori șapte), că se varsă în Sorbul Apelor, denumit și Sorbul Pământului, după care ajunge în Iad împreună cu sufletele păcătoșilor. Apa Sâmbetei, „matca tuturor apelor”¹⁸, fierbe aproape neîncetat, cu excepția zilei de sâmbătă.

Conform Panteonului grec există mai multe ape care delimitează cele două lumi (lumea de deasupra și lumea subpământeană denumită Hades sau Infern): Aheron/Acheron (râul tristeții), Cocit/Cocytus (râul gemetelor), Piriphlegethon/Piriflegeton (râul flăcării, râul de foc), Lethe (râul uitării), Mnemosynne (râul memoriei), Styx (râul urii). Dintre toate râurile, Styxul, aidoma Apei Sâmbetei, înconjoară Pământul de nouă ori, formând „nouă cercuri care înconjurau discul pământului”¹⁹.

Apa Sâmbetei (re)amintește de mitul cosmogonic, de șarpele ivit din apele primordiale alături de Nefărtat și de Arborele Cosmic. Se crede că Fărtatul ar fi azvârlit ofidianul, zicându-i, „Să te încolăcești în jurul pământului de nouă ori și să-l aperi de prăpădul apelor”²⁰. În acest context situațional, șarpele anunță simboluri, precum: meandru, labirintul, spirala. La nivel simbolic, cifra nouă anunță sfârșitul unei etape și un nou început. Simbolismul spiralei cu nouă volute s-a conturat în perioada precreștină, iar spirala cu șapte volute a căpătat amploare în perioada creștină, astfel încât identificăm: „o fază arhaică tracă cu nouă volute și o fază medievală timpurie creștină cu șapte volute”²¹. Blajinii au acces la apa moartă și la apa vie: „Apa Sâmbetei înconjoară Pământul de nouă ori, separându-l atât de

Redfield, *Secretul Shambalei*, traducere de Cristina Dănășel, Brașov, Editura Mix Cristian, 2023, pp. 225-244.

¹⁶ Vezi detalii despre alte insule edenice la Delia-Anamaria Răchișan, *Insula și marea la Mihai Eminescu și la Alexandru Macedonski*, Cluj-Napoca, Editura Mega, Editura Aargonaut, 2017, pp. 53-58.

¹⁷ Antoaneta Olteanu, *Mitologie română*, vol. 1, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2021, p. 293.

¹⁸ Artur Gorovei, *Credințe și superstiții ale poporului român*, București, Editura Grai și Suflet-Cultura Națională, 1995, p. 181.

¹⁹ Pierre Grimal, *Dicționar de mitologie greacă și romană*, București, Editura Saeculum I.O., 2003, p. 462.

²⁰ Romulus Vulcănescu, *op. cit.*, p. 246.

²¹ *Ibidem*, p. 247.

ostroavele întunecate ale apelor cosmice, în negurile cărora fâlfaie umbrele rătăcitoare ale morților ce nu-și găsesc liniștea, cât și în ostroavele luminoase sau albe în grădinile cărora, făpturi pioase trăiesc în posturi și rugăciuni pentru viitorul omenirii, cât și în mitul Apei Duminicii”²². Sfânta Duminică sau Marea Doamnă este altruistă, luminoasă, iar apa cristalină a izvoarelor sale devine elixirul vieții mult râvnit de către muritorii din toate timpurile. Conform legendelor cosmogonice, nu doar cifra nouă se dovedește a fi predominantă, ci și cifra trei: „Apa Sâmbetei înconjoară Pământul de trei ori ca un șarpe încolăcit, iar stâlpii Pământului i-au fixat pe patru pești mari care înoată lin în apele cosmice”²³; „Apa asta a Sâmbetei ocolește de trei ori Pământul ca un șarpe făcut de trei ori colac”²⁴.

Se crede că *ab initio*, Sorbul Apelor, de care s-a reamintit la începutul lucrării, nu era doar o simplă întindere de apă, ci o făptură mitică, un fel de gardian care regla nivelul apelor pentru a sista inundațiile. Ni-l putem imagina aidoma unui demon acvatic care „soarbe apă din mări pentru ploaie”²⁵ ori asemenea unei făpturi supraumane care avea acces la lumea de sus a Cerului și la lumea de pe Pământ: „poate fi inclus în categoria personajelor care funcționează în domeniul mitologiei meteorologice”²⁶.

Mitul precreștin reactualizează făpturi mitice (blajinii, Apa Sâmbetei, Apa Duminicii, Sorbul Apelor/Sorbul Pământului) care au impact asupra mentalului colectiv.

Mitul iudeo-creștin îl corelează pe Mântuitorul Iisus Hristos cu Apa Sâmbetei, deoarece doar el a reușit să o treacă: „Dar când au vrut să treacă jidanii, apa a început a fierbe și a arunca piatră și foc, ei n-au putut trece dincolo. De atunci, apa aceea întotdeauna fierbe și se cheamă Apa Sâmbetei, că numai sâmbăta o pot trece oamenii, când au ei sărbători”²⁷. Totodată, mitul iudeo-creștin (re)amintește de un împărat al blajinilor, pe nume Constantin, dar și de actul punitiv survenit din pricina necredinței: „au fost osândiți de Dumnezeu să-i înghită pământul pentru necredința lor”²⁸. Se crede că până să dobândească statusul de creștini au parcurs un drum al elevării spirituale: „Moise i-a luat pe oameni, a deschis marea și au trecut. Când au vrut să treacă rohmanii, marea s-a închis și au rămas acolo”²⁹.

Praxisul ritualic (re)amintește de o lume străveche când interdicțiile, predicțiile erau respectate cu sfințenie în universul ontologic al satului românesc.

²² Romulus Vulcănescu, *op. cit.*, p. 246.

²³ *Ibidem*, p. 264.

²⁴ Marcel Olinescu, *Mitologie românească*, București, Editura Saeculum Vizual, 2004, p. 73.

²⁵ Adrian Fochi, *Datini și eresuri populare de la sfârșitul secolului al XIX-lea: Răspunsurile la chestionarele lui Nicolae Densușianu*, București, Editura Minerva, 1976, p. 80.

²⁶ Antoaneta Olteanu, *Mitologie română*, vol. 1, ed. cit., p. 238.

²⁷ Elena Niculiță-Voronca, *Datinile și credințele poporului român. Adunate și așezate în ordine mitologică*, vol. 2, București, Editura Saeculum Vizual, 2008, p. 306.

²⁸ Tudor Pamfile, *Mitologie românească*, București, Editura Alfa, 1997, p. 469.

²⁹ *Ibidem*, p. 467.

Vorbele pline de tâlc ale românilor, de exemplu, „S-a dus pe apa Sâmbetei!”³⁰, anunță o situație-limită, fără cale de (re)întoarcere. De-a lungul timpului, s-au păstrat interdicții și prescripții străvechi care se respectă cu strictețe, practici aferente Apei Sâmbetei: „Căci așa este scris, ca sufletele păcătoșilor să se adune pe fața apelor, iar apele să le ducă pe Apa Sâmbetei. De aceea, e bine să faci semnul crucii și să suflă peste apa din râuri, când te scalzi, și tot așa, să suflă peste apa din donițe și chiar să verși puțin din ea, până nu bei, ca să alungi sufletele păcătoșilor care s-au adunat pe fața apei”³¹. Simbolul acvatic, indiferent de forma sa (fluviu, iaz, lac, râu, mare), asemenea unui demon acvatic, la un anumit interval de timp, cere tribut, uneori jertfe umane, alteori ofrande ritualice. Osmoza echinocțiul de primăvară-solstițiul de vară revitalizează practici străvechi. De Paști, de Sâmbăta Patimilor, credincioșii din diferite regiuni ale României presară, în prezent, pe râu coji roșii de ou, iar în preajma Crăciunului, coji de nucă: „Când văd rohmanii, că se pornesc pe Apa Sâmbetei, chervanele de coji de nuci, ei știu că noi românii ne pregătim de Crăciun, iar când pe Apa Sâmbetei se pornesc să curgă coji de ouă, atunci rohmanii știu că vin Paștile”³². Acest gest relevă altruismul, echivalează cu o faptă bună, cu o jumătate de sărindar. De Paștile Blajinilor sau de Paștile Morților, în ziua de luni după Duminica Tomii, praxisul ritualic era complex – se bocea, se împărțeau pomeni la biserică, la cimitir, la iarbă verde -, aspect confirmat în județe, precum: „Bistrița-Năsăud, Bucovina, Dobrogea, Maramureș, Moldova”³³. Așadar, muritorii de rând, fiind în asentimentul rohmanilor pot prăznui Paștile Blajinilor, luni, a doua zi de Duminica Tomii: „Cine vrea să serbeze Paștile Blajinilor, merge la câmp și mănâncă pască și ouă pe iarbă verde”³⁴. Precizăm faptul că săptămâna de după Paști până la Duminica Tomii e denumită Săptămâna Luminată: „Duminica Tomii e pentru cei înecați [...] se aprinde o lumânărică”³⁵.

Se crede că blajinii postesc, trăiesc în asceză, înalță rugi, cred în Mântuitorul Iisus Hristos și se întâlnesc o dată pe an cu consoartele lor pentru a procrea, atunci când sărbătoresc, în lumea lor, Paștile Blajinilor: „Băieții sunt crescuți de mame până merg în picioare și pot să se hrănească singuri, după care trăiesc în izolare și asceză împreună cu bărbații”³⁶. Așadar, rohmanii și rohmănițele se întâlnesc de Paștile Blajinilor, însă nu se știe cu certitudine care este intervalul de timp petrecut împreună: „trei zile, după unii [...] după alte spuse, această întâlnire, durează două sau șase săptămâni, iar după alții ține de la Joia Mare până la Ispas”³⁷.

Conform legendelor transmise prin viu grai, de veacuri, de la străbuni, un moldovean a ajuns în lumea blajinilor. (Re)amintim faptul că termenul de „blajin”

³⁰ Ion Cuceu, *Dicționarul proverbelor românești*, București-Chișinău, Editura Litera Internațional, 2006, p. 40.

³¹ Marcel Olinescu, *op. cit.*, p. 73.

³² *Ibidem*.

³³ Ion Ghinoiu, *op. cit.*, p. 38.

³⁴ Elena Niculiță-Voronca, *Datinile și credințele poporului român. Adunate și așezate în ordine mitologică*, vol. 1, București, Editura Saeculum Vizual, 2008, p. 263.

³⁵ *Ibidem*.

³⁶ Ion Ghinoiu, *Dicționar. Mitologie română*, ed. cit., p. 38.

³⁷ Tudor Pamfile, *Mitologie românească*, ed. cit., p. 469.

este predominant în Moldova. Moldoveanul ar fi vrut să afle arta de a transforma apa în foc: „Blajinul avea o moară [...]. Blajinul ia un opaiț mare, ia apă de la roată, face un șterț (fîtil), l-a pus în apă, și a ars toată noaptea [...].

– Stăpâne, te slujesc un an, doi și trei, să mă înveți să ardă și la mine apa.

–Te-oi învăța să ardă și în palmă [...].

La trei ani, moldoveanul a luat cu opaițul apă și a ars!”³⁸

Așadar, moldoveanul este supus unor probe, este un inițiat care nu întâmplător a pătruns în universul mitic al uricilor. Blajinii, stăpânind stihiiile (apă, aer, pământ, foc), ies la suprafața apei doar când este pe cer luna nouă, interrelaționând între microcosmos și macrocosmos. Aidoma unor alchimiști, rohmanii dețin secrete care așteaptă să fie deciptate de către inițiați.

Constatăm faptul că linia de demarcație dintre mitul precristian și cel iudeo-cristian este fragilă, că legendele dețin un sâmbure de adevăr, că praxisul ritualic nu trebuie bagatelizat, fiindcă practicile străvechi cu valențe ritual-mitico-magico-simbolice sunt căpătate, de veacuri, de la daci, de la străbunii noștri.

5. Concluzii

Multitudinea denumirilor regionale răspândite pe teritoriul țării noastre (*abioi, albi, blajini, rocmăni, rahmani, rohmani, ragmani, rugmani, urici* etc.) devin un garant al importanței acordate acestor fapte mitice primordiale de către strămoșii noștri. De asemenea, miturile autohtone au devenit un izvor nesecat de inspirație pentru autorii avizați (de exemplu, Lucian Blaga, Mihail Sadoveanu). Planul mitic interrelaționează cu cel real, dezvăluind practici străvechi care trebuie să fie (re)actualizate. Calitățile blajinilor, Ostrovul Alb, Apa Sâmbetei, Apa Duminicii, Sorbul Apelor/Sorbul Pământului (re)amintesc de o lume mitică primordială, de un spațiu edenic, de un centru spiritual, cu apă dătătoare de viață veșnică, la care tânjesc muritorii. Într-o lume trepidantă, așa cum s-a mai menționat, aceste fapte mitice primordiale, devin arhetipul ideal al sufletului uman și îndeamnă la introspecție.

Bibliografie

*** *Biblia sau Sfânta Scriptură*, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1997.

*** *Dicționarul etimologic al limbii române (DELIR)*, vol. 1, A-B, București, Editura Academiei Române, 2012.

BLAGA, Lucian, *Hronicul și cântecul vârstelor*, Chișinău, Editura Hyperion, 1993.

BLAGA, Lucian, *Izvoade*, București, Editura Humanitas, 2011.

BRILL, Tony (ed.), *Legende de cosmosului*, vol. 1, București, Editura „Grai și Suflet – Cultura Națională”, 1994.

CINAMAR, Radu, *Geneza uitată*, București, Editura Daksha, 2019.

³⁸ Tony Brill, *Legende de cosmosului*, vol. 1, București, Editura „Grai și Suflet – Cultura Națională”, 1994, pp. 43-44.

- CUCEU, Ion, *Dicționarul proverbelor românești*, București-Chișinău, Editura Litera Internațional, 2006.
- FOCHI, Adrian, *Datini și eresuri populare de la sfârșitul secolului al XIX-lea: Răspunsurile la chestionarele lui Nicolae Densușianu*, București, Editura Minerva, 1976.
- GHINOIU, Ion, *Dicționar. Mitologie română*, București, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2013.
- GOROVEI, Artur, *Credințe și superstiții ale poporului român*, București, Editura „Grai și Suflet-Cultura Națională”, 1995.
- GRIMAL, Pierre, *Dicționar de mitologie greacă și romană*, București, Editura Saeculum I.O., 2003.
- HÂNCU, Dumitru I., *Dicționar al limbii române*, Iași, Editura Moldova, Ediția a IV-a, 1995.
- NICULIȚA-VORONCA, Elena, *Datinile și credințele poporului român. Adunate și așezate în ordine mitologică*, vol. 1-2, București, Editura Saeculum Vizual, 2008.
- OLINESCU, Marcel, *Mitologie românească*, București, Editura Saeculum Vizual, 2004.
- OLTEANU, Antoaneta, *Mitologie română*, vol. 1, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2021.
- PAMFILE, Tudor, *Mitologie românească*, București, Editura Alfa, 1997.
- RĂCHIȘAN, Delia-Anamaria, *Insula și marea la Mihai Eminescu și la Alexandru Macedonski*, Cluj-Napoca, Editura Mega, Editura Aargonaut, 2017.
- REDFIELD, James, *Secretul Shambalei*, traducere de Cristina Dănășel, Brașov, Editura Mix Cristian, 2023.
- SADOVEANU, Mihail, *Romane*, București, Editura Cartea Românească, Ediție îngrijită de Constantin Mitru, Colecția Mari Scriitori Români, 1988.
- VULCĂNESCU, Romulus, *Mitologie română*, București, Editura Academiei Române, 1985.

Webografie:

- DELAVRANCEA, Barbu Ștefănescu, *Poveste*,
[https://ro.wikisource.org/wiki/Poveste_\(Delavrancea\)](https://ro.wikisource.org/wiki/Poveste_(Delavrancea)), Accesare site: 09. 06. 2025.
https://www.infopensiuni.ro/cazare-jina/obiective-turistice-jina/masa-jidovului_3957,
Accesare site: 24. 06. 2025.